

Tjänsteställe/handläggare

Kommunstyrelseförvaltningen
Yvonne Persson
E-post: Yvonne.A.Persson@nynashamn.se

Beslutsinstans
Kommunstyrelsen

Svar på remiss av promemorian Snabbare processer enligt miljöbalken för att stärka det militära försvaret KN2024/01391

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta förvaltningens svar på remissen *Snabbare processer enligt miljöbalken för att stärka det militära försvaret KN2024/01391* som sitt eget och överlämnar det till regeringskansliet.

Sammanfattning

Den 20 juni 2024 inkom en Remiss ställd av Klimat -och näringslivsdepartementet avseende Promemorian *Snabbare processer enligt miljöbalken för att stärka det militära försvaret*. Kommunen har till och med den 4 oktober 2024 på sig att inkomma med svar över remissen.

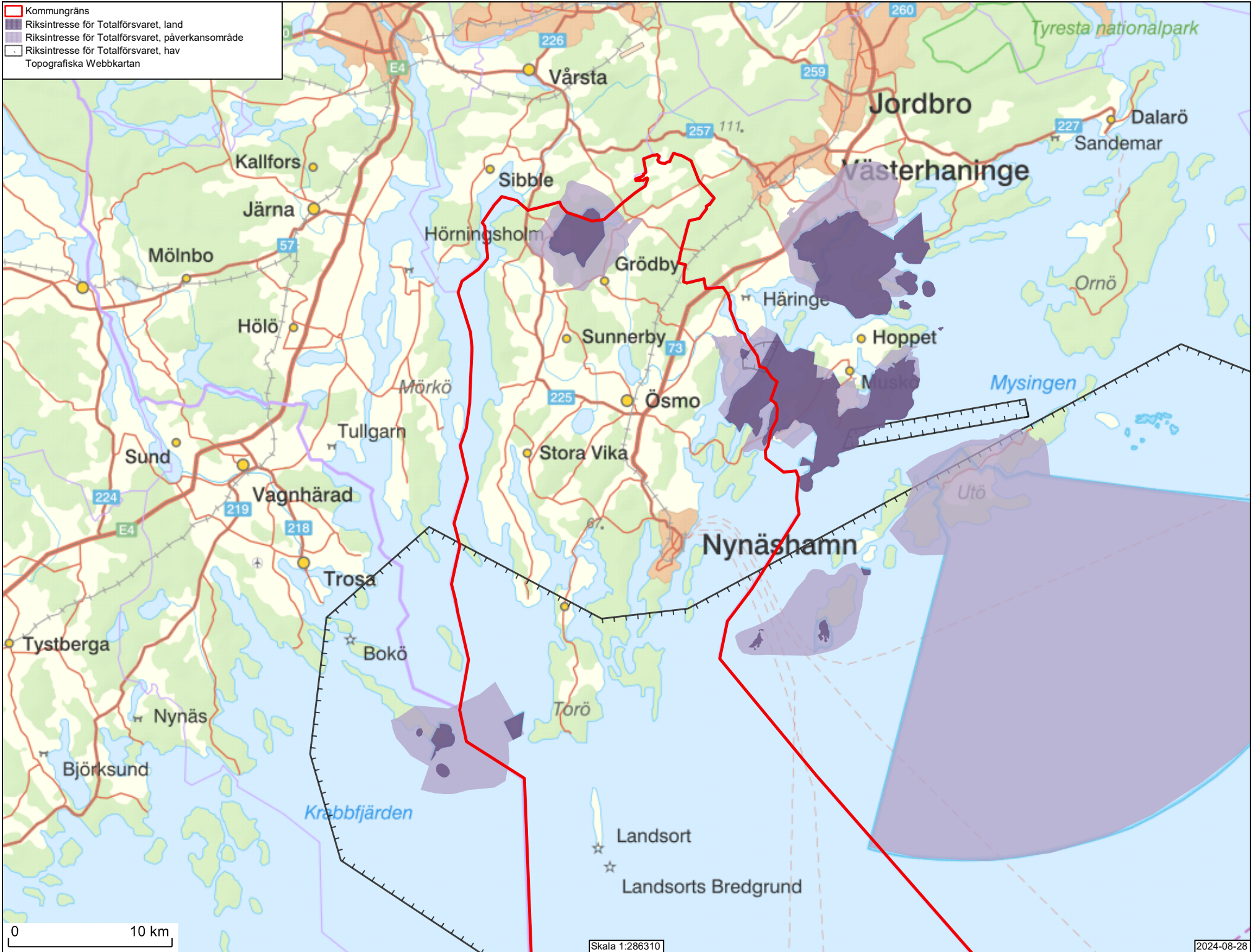
Av promemorian framgår bland annat att försvarets verksamheter bedrivs med målet att ha förmåga att försvara Sverige mot ett väpnat angrepp och värna om vår säkerhet, frihet, självständighet och handlingsfrihet. Utredaren har bedömt att ärenden enligt miljöbalken som har initierats av Forsvarsmakten, Fortifikationsverket och Försvarets materielverk måste kunna handläggas snabbare så att myndigheterna ges bättre förutsättningar att öka övningsverksamheten och på så sätt stärka det militära försvaret.

Det föreslås därför en tidsbegränsad förordning som ska gälla i fem år som innebär att befintliga flygplatser, anläggningar för lagring och annan hantering av kemiska produkter och skjutfält som är tillståndspliktiga ska kunna ändras efter en anmälan.

Sammanfattningsvis önskar Nynäshamns kommun att framföra följande synpunkter över förslaget:

1. Förordningen bör uppställa tydligare ramar för när undantaget enligt förordningens 13 § punkt 1–4 ska bli tillämplig, om att en anmälan inte behöver innehålla krav på bedömning av betydande miljöpåverkan, specifik miljöbedömning eller en miljökonsekvensbeskrivning.
2. Kommunen har ofta detaljkunskap och helhetsperspektivet kring en lokalisering av en verksamhet och/eller åtgärden samt de risker som de kan innebära för kommunen och dess invånare. För att inte försvarsinspektören ska missa att få del av kommunens perspektiv anser därför kommunen att kommunens yttrandetid inte ska begränsas, inte heller i brådskande ärenden. Enligt kommunens bedömning bör kommunen således alltid ges skälig tid att yttra sig över en anmälan om miljöfarlig verksamhet som kan påverka kommunen.
3. Den aktuella konsekvensanalysen som bifogats promemorian bör kompletteras med en analys kring vilka konsekvenser de föreslagna förändringarna kommer att innebära för kommunerna. Områden som skulle behöva belysas ytterligare är hur eventuella utvidgningar av Forsvarsmaktens, Fortifikationsverkets eller Försvarets materielverks verksamheter kan komma att påverka kommunala intressen, exempelvis hur det kommer att påverka kommunens översiktsplanering samt hur kommunens handlägningsprocess vid remiss med begäran om yttrande efter anmälan påverkas av bestämmelserna.

- Kommungräns
- Riksinträsse för Totalförsvaret, land
- Riksinträsse för Totalförsvaret, påverkansområde
- Riksinträsse för Totalförsvaret, hav
- Topografiska Webbkartan

Ärendet

Den 20 juni 2024 inkom en Remiss ställd av Klimat -och näringslivsdepartementet avseende Promemorian *Snabbare processer enligt miljöbalken för att stärka det militära försvaret*. Kommunen har till och med den 4 oktober 2024 på sig att inkomma med svar över remissen.

Av promemorian framgår bland annat att försvarets verksamheter bedrivs med målet att ha förmåga att försvara Sverige mot ett väpnat angrepp och värna om vår säkerhet, frihet, självständighet och handlingsfrihet. Utredaren har bedömt att ärenden enligt miljöbalken som har initierats av Försvarsmakten, Fortifikationsverket och Försvarets materielverk måste kunna handläggas snabbare så att myndigheterna ges bättre förutsättningar att öka övningsverksamheten och på så sätt stärka det militära försvaret.

De av Försvarsmaktens miljöfarliga verksamheter som är tillståndspliktiga och som berörs av förslaget är befintliga flygplatser (flottiljflygplatser eller civila flygplatser med infrastruktur för militär flygverksamhet) anläggningar för lagring och annan hantering av kemiska produkter, skjutfält samt åtgärden vattenverksamhet. Exempel på vattenverksamheter som kan vara aktuella är anläggande av kaj eller muddring när en hamn för Försvarsmakten ska anläggas eller ändras. Annan anmälningspliktig verksamhet som skulle kunna aktualiseras är fyllning eller pålning i ett vattendrag och issprängning i sjöar och vattendrag belägna på skjutfält. Bestämmelsen är dock utformad på ett sätt som innebär att all anmälningspliktig vattenverksamhet som har samband med någon av de miljöfarliga verksamheter som omfattas av förordningen ska omfattas av bestämmelser i den tillfälliga förordningen.

För att uppnå en snabbare handlägningsprocess och öka försvarets förmåga föreslår regeringen en tidsbegränsad förordning som ska gälla i fem år framåt som innebär att befintliga flygplatser, anläggningar för lagring och annan hantering av kemiska produkter och skjutfält som är tillståndspliktiga ska kunna ändras efter en anmälan. För ett nytt skjutfält eller en ny anläggning för kemiska produkter som i dagsläget omfattas av tillståndsplikt, ska det finnas möjlighet att i stället göra en anmälan. För skjutfälten ska en förutsättning för en sådan anmälan vara att verksamheten ska bedrivas på eller i anslutning till ett område där liknande verksamhet har bedrivits tidigare.

Det föreslås även bestämmelser som ska innebära en mer skyndsam hantering av en anmälan. Om ärendet är brådskande ska tiden för yttrande från myndigheter, organisationer och enskilda få förkortas. Om kommunen bedöms ha ett särskilt intresse i saken ska kommunen enligt förslaget ges tillfälle att yttra sig över anmälan. Angående handläggningstiden för ett sådant yttrande föreslås ingen bestämmelse om längden på den tidsfrist som ska ges till kommuner som ska yttra sig utan det föreslås att en bedömning måste göras i varje enskilt fall av vad som är lämpligt. Det anges dock att yttrandetiden ska vara skälig och bero på ärendetyp och omfattning av materialet. På grund av omvärldssituationen och att det finns behov av en snabb utbyggnad av försvaret anger dock regeringen att det bör införas en bestämmelse om att tiden för yttrande får begränsas om ärendet är brådskande. Vid bedömningen ska beaktas om ärendet bör handläggas mer skyndsamt på grund av den anmälande myndighetens behov.

Försvarsmakten och Försvarets materielverk har i dag cirka 70 tillstånd som enligt förslaget ska kunna ändras efter en anmälan. En stor majoritet av dessa tillstånd avser skjutfält, flygflottiljer och militära flygplatser. Sannolikt kommer ändringar att behöva anmälas för nästan alla dessa verksamheter. Därutöver kan nya verksamheter tillkomma. I hur många ärenden som det kommer bli aktuellt att ansöka om undantag från processuella regler har dock regeringen ansett vara svårt att bedöma.

Remissvar

Under perioden 28 juni 2024 till och med den 30 september 2024 har Promemorian varit ute på remiss hos samhällsbyggnadsnämnden samt hos Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund, SMOHF. SMOHF har meddelat att de inte kommer besvara remissen då den aktuella tillsynen genomförs av en statlig myndighet och inte av förbundet själv.

Den 27 september 2024 inkom samhällsbyggnadsnämnden med svar på remissen. Samhällsbyggnadsnämndens yttrande SNB/2024/0712/169-4 läggs som bilaga till denna tjänsteskrivelse.

Förvaltningens bedömning

Påverkan på kommunala intressen

I Nynäshamns kommun finns idag tre riksintressen för totalförsvaret. Ett exempel på sådant område av riksintresse för totalförsvaret är skjutfältet vid Grindsjön. Det finns även områden precis utanför kommungränsen som är av riksintresse.¹ Kommunen bedömer inledningsvis att en utvidgning av Försvarsmaktens, Fortifikationsverkets eller Försvarets materielverks verksamheter kan få konsekvenser för kommunens översiktsplanering om utvecklingsområden eller områden med höga miljövärden berörs. En utökad verksamhet kan även innebära att dricksvattentäkter, hamnar, detaljplaner, bygglovsprocesser och naturområden kan påverkas direkt eller indirekt genom exempelvis buller, spridning av miljöföroreningar, skyddsavstånd, påverkan på höga miljövärden.

Undantag från krav på att anmälan ska innehålla miljökonsekvensbeskrivning

Enligt 13 § förslag till förordning (2024:000) med särskilda bestämmelser om anmälan av vissa försvarsverksamheter ska försvarsinspektören för hälsa och miljö under en begränsad tid få besluta om undantag från en eller flera av bestämmelserna om krav på bedömning av betydande miljöpåverkan, om begränsning av anmälningsplikten för vissa verksamheter, om specifik miljöbedömning och om att en ansökan ska innehålla en miljökonsekvensbeskrivning.

Av promemorian framgår att ett centralt kriterium för att undantaget ska komma i fråga är att det är tidskritiskt att en verksamhet eller åtgärd behöver genomföras. Det kan till exempel vara fråga om en verksamhet eller åtgärd som är så brådskande att det kan motivera att det inte görs någon specifik miljöbedömning eller bedömning av om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Någon tydligare beskrivning till fall där undantaget kan bli tillämpligt beskrivs inte i promemorian.

Trots att det av förslaget anges att en ansökan om undantag ska innehålla de uppgifter som behövs för att försvarsinspektören ska kunna göra sin bedömning anser kommunen att den möjlighet till undantag som föreslås enligt ovan ökar risken för att försvarsinspektören inte beaktar vilken konsekvens verksamheten kan ha på miljön och människors hälsa vid beslut om anmälan. De miljöfarliga verksamheter som lagförslaget syftar till är miljöstörande och kan vid felaktig lokalisering samt hantering orsaka stor skada på människors hälsa och miljön. Kommunen anser därför att förordningen bör uppställa tydligare ramar för när undantaget enligt 13 § förslag till förordning ska kunna bli tillämplig.

Kommunens möjligheter att yttra sig över en anmälan

Vid en ökad försvarsverksamhet ser kommunen en risk för människors hälsa utifrån de eventuellt ökade störningar som verksamheten kommer att medföra. Kommunens uppfattning är därför att det krävs väl avvägda beslut för om en störning ska kunna accepteras. Kommunen har ofta detaljkunskap och helhetsperspektivet kring en lokalisering av en verksamhet och/eller åtgärden samt de risker som de kan innebära för kommunen och dess invånare.

Enligt förslaget ska försvarsinspektören för hälsa och miljö på lämpligt sätt och i skälig omfattning ge de kommuner som kan ha ett särskilt intresse i saken tillfälle att yttra sig över en anmälan enligt förordningen. Om ärendet är brådskande får tiden för yttrandet begränsas. Utifrån förslaget att kommunen enbart ska ges möjlighet att yttra sig om kommunens har ett *särskilt intresse* i frågan,

¹ Detta framgår av bifogad bilaga, Karta över riksintressen för totalförsvaret i Nynäshamns kommun.

vilket ska bedömas i varje specifikt ärende, anser kommunen att det finns risk att kommunens lokalkännedom och synpunkter inte alls kommer att tas i beaktande vid beslutsprocessen i vissa fall.

När förordningen har trätt i kraft behöver kommunen vidare hantera hur kraven på snabbare handläggning av remissyttranden ska bemötas. Ofta behöver flera kommunala nämnder, samt även i detta fall ett kommunalförbund, höras vid framställning av ett svar, vilket innebär att tid behöver ges för ett väl avvägt yttrande. För att möjliggöra en snabbare handläggning vid framtagande av kommunens yttrande över en anmälan kommer kommunen behöva vidta vissa formella åtgärder för att anpassa sig efter kravet. En sådan åtgärd skulle kunna vara en översyn av samtliga nämnders delegationsordningar i kommunen för att underlätta hanteringen.

Med anledning av ovan anser kommunen att yttrandetiden för kommunen att inkomma med synpunkter kring en anmälan inte ska begränsas utan kommunen ska alltid ges skälig tid för att yttra sig över en anmälan om miljöfarlig verksamhet som kan påverka kommunen och dess invånare.

Det saknas konsekvensbeskrivning för kommunerna

Slutligen saknar kommunen en konsekvensanalys till promemorian där regeringen analyserar och beskriver vilka konsekvenser de föreslagna förändringen kommer att innebära för kommunerna. Områden som skulle behöva belysas ytterligare är hur eventuella utvidgningar av Försvarets materielverks verksamheter kan komma att påverka de kommunala intressen som nämnts i detta yttrande, exempelvis påverkan på kommunens översiktsplanering. Effekterna av att tillfälligt undanta kravet på tillstånd och tillhörande villkor samt de snäva tidsramar som följer av förslaget, och hur det påverkar den kommunala planeringen anser kommunen slutligen behöver utredas och belysas på nationell nivå innan förordningen fastställs och träder i kraft.

Carina Lundberg Uudelepp
kommundirektör

Yvonne Persson
kommunjurist

Beslutsunderlag

Promemorian Snabbare processer enligt miljöbalken för att stärka det militära försvaret
KN2024/01391

Samhällsbyggnadsnämndens beslut den 24 september 2024, Yttrande över remiss - Snabbare processer inom miljöbalken för att stärka det militära försvaret

Bilaga 1 - Karta över Riksintressen för Totalförsvaret i Nynäshamns kommun och angränsande områden

Skickas till

Klimat - och näringslivsdepartementet

Kn.remissvar@regeringskansliet.se

Alexandra.venander@regeringskansliet.se samt jonathan.andersson@regeringskansliet.se

Akten

Nynäshamn 202410 02
Kommunstyrelsen
Ärendenummer 158/24 Särskilt yttrande

Svar på remiss av promemorian: Snabbare processer enligt miljöbalken för att stärka det militära försvaret KN2024.

Miljöpartiet upplever att förvaltningens svar innehåller bra beaktansvärda synpunkter. Vi önskar ett förtydliganden om hur samordningen mellan kommunen och försvarsmakten kommer att ske i förhållande till klimatanpassning.

Riksdagens förordning 2018:1428 om myndigheters klimatanpassnings arbete, beskriver hur angivna myndigheter ska hantera sitt klimatanpassnings arbete. Försvarsmakten, Fortifikationsverket och länsstyrelsen är bland myndigheterna. Myndigheterna är skyldiga att i samband med årsredovisningen rapportera status av aktiviteterna. Försvarsmakten och fortifikationsverket rapportera direkt till regeringskansliet, Länsstyrelsen rapporterar till SMHI. Länsstyrelsen ansvarar för kommunernas klimatanpassning.

Miljöpartiet önskar följande förtydliganden:

1. Ansvarar Totalförsvaret för klimatanpassningsåtgärder i områden som klassas som riksintresse för Totalförsvaret, påverkansområden?
2. Hur får kommunen insyn i Totalförsvarets åtgärder?

Kerstin Andersson
Gruppledare
Miljöpartiet de gröna i Nynäshamn

Tjänsteställe/handläggare

Samhällsbyggnadsförvaltningen
Elin Fernström
E-post: elin.fernstrom@nynashamn.se

Beslutsinstans
Samhällsbyggnadsnämnden

Yttrande över remiss - Snabbare processer inom miljöbalken för att stärka det militära försvaret

Förvaltningarnas förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att anta yttrandet som sitt eget och överlämna det till kommunstyrelseförvaltningen för fortsatt handläggning.

Sammanfattning

En remiss från Klimat -och näringslivsdepartementet avseende Promemorian Snabbare processer enligt miljöbalken för att stärka det militära försvaret har inkommit till Nynäshamns kommun och samhällsbyggnadsnämnden har beretts möjlighet att yttra sig. Det föreslås en tidsbegränsad förordning som innebär att befintliga flygplatser, anläggningar för lagring och annan hantering av kemiska produkter och skjutfält som är tillståndspliktiga ska kunna ändras efter en anmälan. Den tillfälliga förordningen föreslås träda i kraft så snart som möjligt hösten 2024 och upphöra att gälla efter fem år.

I Nynäshamns kommun finns idag tre riksintressen för totalförsvaret. Det finns även områden precis utanför kommungränsen som är av riksintresse.

Områden som skulle behöva belysas ytterligare är hur eventuella utvidgningar av Försvarsmaktens, Fortifikationsverkets eller Försvarets materielverks verksamheter kan komma att påverka kommuners möjlighet till översiktsplanering. Kommunerna kommer även bli mottagare av olika former av störningar som buller, miljöpåverkan och risker för spridning av miljöföroreningar. Utan en konsekvensanalys som belyser dessa effekter blir det svårt för regeringen och berörda att yttra sig och fatta beslut kring utformningen av den tillfälliga förordningen. Det är också oklart hur de upphävida villkoren och de permanenta förändringarna i miljön ska hanteras när den tillfälliga förordningen löper ut. Detta skulle behöva preciseras i förordningen.

Ärendet

Den 20 juni 2024 inkom en remiss från Klimat -och näringslivsdepartementet avseende Promemorian Snabbare processer enligt miljöbalken för att stärka det militära försvaret. Kommunstyrelseförvaltningen skickade den 28 juni 2024 en remiss till samhällsbyggnadsnämnden att yttra sig i ärendet.

Försvarets verksamheter bedrivs med målet att ha förmåga att försvara Sverige mot ett väpnat angrepp och värna om vår säkerhet, frihet, självständighet och handlingsfrihet. I Promemorian görs bedömningen att för att kunna uppfylla det målet behöver ärenden enligt miljöbalken kunna handläggas snabbare så att Försvarsmakten, Fortifikationsverket och Försvarets materielverk ges bättre förutsättningar att öka övningsverksamheten och stärka det militära försvaret.

Det föreslås en tidsbegränsad förordning som innebär att befintliga flygplatser, anläggningar för lagring och annan hantering av kemiska produkter och skjutfält som drivs av Försvarsmakten, Fortifikationsverket och Försvarets materielverk som är tillståndspliktiga ska kunna ändras efter en

anmälan. För ett nytt skjutfält eller en ny anläggning för kemiska produkter som i dagsläget omfattas av tillståndsplikt, ska det finnas möjlighet att i stället göra en anmälan. Om ärendet är brådskande ska tiden för yttrande från myndigheter, organisationer och enskilda få förkortas. Det ska ställas krav på att försvarsinspektören för hälsa och miljö handlägger ärenden om anmälan som omfattas av den tillfälliga förordningen skyndsamt och meddelar beslut så snabbt som möjligt och senast sex veckor efter det att anmälan kom in.

Vidare föreslås en möjlighet att ansöka om undantag från bestämmelserna om specifik miljöbedömning, om att en ansökan ska innehålla en miljökonsekvensbeskrivning, om krav på bedömning av betydande miljöpåverkan och om begränsning av anmälningsplikten för vissa verksamheter.

Den tillfälliga förordningen föreslås träda i kraft så snart som möjligt under hösten 2024 och upphöra att gälla efter fem år.

Samhällsbyggnadsnämnden har beviljats anstånd att besvara remissen från kommunstyrelsen till den 30 september 2024.

Förvaltningens bedömning

Yttrandet behandlar promemorian i sig och inte den exakta påverkan på de områden inom kommunen som skulle kunna beröras av den tillfälliga förordningen. Detta har i detta skede inte hunnit analyseras. I Nynäshamns kommun finns idag tre riksintressen för totalförsvaret. Det finns även områden precis utanför kommungränsen som är av riksintresse.

Den tillfälliga förordningen kommer att innebära att de processer som normalt finns för att bevilja ett tillstånd kommer att tas bort vilket innebär att kommunen kommer ha mindre tid och möjligheter att yttra sig. För att få yttra sig krävs det att kommunen har ett särskilt intresse vilket i sig bedöms utifrån anmälan.

En utvidgning av Försvarsmaktens, Fortifikationsverkets eller Försvarets materielverks verksamheter kan få stora konsekvenser för kommunens översiktsplanering om utvecklingsområden eller områden med höga miljövärden berörs. En utökad verksamhet kan även innebära att dricksvattentäkter, hamnar, detaljplaner, bygglovsprocesser och naturområden kan påverkas direkt eller indirekt genom tex buller, spridning av miljöföroreningar, skyddsavstånd, påverkan på höga miljövärden.

Förvaltningen saknar en konsekvensanalys i Promemorian för vad den föreslagna förändringen innebär för kommunerna. Områden som skulle behöva belysas ytterligare är hur eventuella utvidgningar av Försvarsmaktens, Fortifikationsverkets eller Försvarets materielverks verksamheter kan komma att påverka kommunala intressen som nämnts ovan. Effekterna av att tillfälligt undanta kravet på tillstånd och tillhörande villkor samt de snäva tidsramar som följer av förslaget, och hur det påverkar den kommunala planeringen behöver utredas. Utan en konsekvensanalys som belyser dessa effekter blir det svårt för regeringen och berörda att yttra sig och fatta beslut kring utformningen av den tillfälliga förordningen.

Möjligheterna att ansöka om undantag från bestämmelserna om specifik miljöbedömning kan komma att få effekter på miljön även efter det att den tillfälliga förordningen slutat gälla. Det är oklart hur de upphävda villkoren och de permanenta förändringarna i miljön ska hanteras när den tillfälliga förordningen löper ut. Detta skulle behöva preciseras i förordningen.

När förordningen har trätt i kraft behöver kommunen hantera hur kraven på snabbare handläggning ska bemötas. Det är viktigt att skapa goda och tydliga processer för digital handläggning och att ärenden som kommer från försvarsinspektören är kompletta. Om försvarsinspektören ska kunna inhämta svar från remissinstanser för att eventuellt begära kompletteringar inom två veckors som fastställs i 12 § kommer det att kräva att kommunerna skapar snabbspår och beslutsdelegation för att kunna hantera så korta svarstider. En sådan åtgärd skulle vara en översyn av samtliga nämnders

delegationsordningar.

Digitalt godkänt av

Jenny Linné, samhällsbyggnadschef

Beslutsunderlag

Karta över Riksintressen för Totalförsvaret i Nynäshamns kommun och angränsande områden
Missiv - Remiss Promemoria Snabbare processer enligt miljöbalken för att stärka det militära
försvaret, 28 juni 2024

Remissmissiv, Klimat- och näringslivsdepartementet, 20 juni 2024

Promemorian Snabbare processer enligt miljöbalken för att stärka det militära försvaret, juni 2024

Skickas till

Akten

Kommunstyrelseförvaltningen